

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти



Методичні рекомендації 2020 – 2021 н.р.

Дитяча література

*Галузь знань 01 Освіта
Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
Бакалавр дошкільної освіти*

*Укладачі: Мацевко-Бекерська Л.В.
Жаркова Р.Є.*

Схема курсу

<i>Тиж.</i>	<i>Тема, план</i>	<i>Форма діяльності (заняття), лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>	<i>Додаткова література. Ресурси в інтернеті</i>	<i>Завдання, год.</i>	<i>Термін викон.</i>
3	Тема 1. Дитяча література як навчальна дисципліна у системі підготовки вихователя дошкільного закладу і як складова дошкільної освіти.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
3	Заняття 1. Вступ до дитячої літератури. Виразне читання книжок для дітей. Література для і про дітей.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
3	Заняття 2. Теоретичні поняття літератури.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
3	Тема 2. Українська дитяча література. Дитячий фольклор. Давня українська література для дітей.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
3	Заняття 3. Підручники і довідкова література для дітей в сучасній Україні.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
3	Заняття 4. Дитяча література рідного краю. Література діаспори для дітей.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	

4	Тема 3. Нова українська література для дітей.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
4	Заняття 5. Фольклор для дітей: жанри фольклору.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
4	Заняття 6. Український фольклор для дітей. Література Київської Русі.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
4	Тема 4. Новітня українська література для дітей (I половина XX ст.).	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
4	Заняття 7. Нова українська література для дітей (XIX – початок XX ст.).	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
4	Заняття 8. Нова українська література для дітей (XIX – початок XX ст.).	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
5	Тема 5. Новітня українська література для дітей (II половина XX ст.).	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
5	Заняття 9. Новітня українська література для дітей (I половина XX ст.)	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у	

			MOODLE	методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
5	Заняття 10. Новітня українська література для дітей (I половина XX ст.)	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
6	Тема 6. Деякі проблеми сучасної української літератури для дітей.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
6	Заняття 11. Новітня українська література для дітей (II половина XX ст.)	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
6	Заняття 12. Новітня українська література для дітей (II половина XX ст.)	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
7	Тема 7. Перекладна дитяча книга XVIII ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
7	Заняття 13. Сучасна українська дитяча література: 2000 – 2020	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
7	Заняття 14. Світова дитяча література. Перекладна дитяча книга XVIII ст. Казковий світ Шарля Перро	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних	

				рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
8	Тема 8. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
8	Заняття 15. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
8	Заняття 16. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
9	Тема 9. Перекладна дитяча книга II половини XIX ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
9	Заняття 17. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
9	Заняття 18. Перекладна дитяча книга II половини XIX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
10	Тема 10. Перекладна дитяча книга кінця XIX – початку XX ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		

10	Заняття 19. Перекладна дитяча книга II половини XIX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
10	Заняття 20. Світова дитяча література I половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
11	Тема 11. Світова література для дітей періоду міжвоєнтя (1910-1940 рр.).	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
11	Заняття 21. Світова дитяча література I половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
11	Заняття 22. Світова дитяча література I половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
12	Тема 12. Світова література для дітей II половини XX – початку XXI ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
12	Заняття 23. Світова дитяча література I половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
12	Заняття 24. Світова дитяча	практичне	Зазначено у	Конспект заняття,	

	література II половини XX ст.	заняття	«Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
13	Тема 12. Світова література для дітей II половини XX – початку XXI ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
13	Заняття 25. Світова дитяча література II половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
13	Заняття 26. Світова дитяча література II половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
14	Тема 12. Світова література для дітей II половини XX – початку XXI ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
14	Заняття 27. Світова дитяча література II половини XX ст.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
14	Заняття 28. Сучасна світова дитяча література.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
15	Тема 12. Світова література для дітей II	лекція	Основна та додаткова література,		

	половини XX – початку XXI ст.		як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
15	Заняття 29. Сучасна світова дитяча література.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
15	Заняття 30. Сучасна світова дитяча література.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
16	Тема 12. Світова література для дітей II половини XX – початку XXI ст.	лекція	Основна та додаткова література, як і ресурси в інтернеті, зазначені в матеріалах на платформі MOODLE		
16	Заняття 31. Сучасна світова дитяча література.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	
16	Заняття 32. Сучасна світова дитяча література. Підсумок.	практичне заняття	Зазначено у «Методичних рекомендаціях до курсу» на платформі MOODLE	Конспект заняття, читання й опрацювання вказаних у методичних рекомендаціях творчих біографій письменників та їхніх творів. (2 год.)	

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА 20/21 н.р.

Предмет	Напрям, курс, контроль	Кількість годин			Прим.
		лекції	пр.	с.р.	
Дитяча література	012 Дошкільна освіта, I (д), іспит	32	64	84	

Розподіл балів:

50 балів – теоретична частина (робота на лекціях);

50 балів – практична частина:

практичні заняття – 32 1 б. = 32 бали.*

2 модулі 5 б. = 10 балів.*

самостійна робота = 8 балів.

Самостійна робота (56 год.): підготовка питань за визначеними темами.

Для вивчення напам'ять і виразного декламування:

- ✓ Євген Гребінка “Школяр Денис”;
- ✓ Тарас Шевченко “Дивлюся, аж світає...”, “Тече вода з-під явора...”, “Садок вишневий коло хати...”, “Мені однаково, чи буду...”, “Сестрі”;
- ✓ Леонід Глібов. Загадки та відгадки.
- ✓ Павло Грабовський “Зійшли сніги, шумить вода...”
- ✓ Леся Українка “Вишеньки”
- ✓ Володимир Самійленко “Школяр і різки”
- ✓ Олександр Олесь “Ялинка”
- ✓ Уляна Кравченко “Щаслив, хто рідну матір має...”
- ✓ Павло Тичина “Гаї шумлять”
- ✓ Максим Рильський “Щодня в подвір'я наше заліта...”, “Шпаки”, “Мова”
- ✓ Наталя Забіла “Корінці та вершечки”
- ✓ Валентин Бичко “Ти думаєш, деревам не болить?”, “Два півники”, “Дві сороки”.
- ✓ Дмитро Білоус “Пригода в саду”, “Це ж як вірші”
- ✓ Василь Симоненко “Виростеш ти, сину”, “Лебеді материнства”, одна з байок.
- ✓ Дмитро Павличко “Де найкраще місце на землі”, “Птиця”
- ✓ Ліна Костенко “Білочка восени”, “Перекинуті шпаківні”
- ✓ Іван Драч “В товаристві джмеля”, “Болять майбутнім, школо, твої груди...”

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1. Вступ до дитячої літератури. Виразне читання книжок для дітей. Література для і про дітей.

- 1) Художні обрії дитинства у шкільному курсі літератури: досвід читання.
- 2) Аналіз сучасної видавничої продукції для дітей (принести зразки, проаналізувати книги для дітей).
- 3) Методика виразного читання. Засоби логіко-емоційної виразності читання. Партитура тексту.

Заняття 2. Теоретичні поняття літератури.

- 1) Аналіз текстів літератури з точки зору дитячого зацікавлення та можливості розвитку творчих здібностей дитини. Визначення й аналіз теоретичних понять: інсценізація, кіноадаптація, мультфільм, мюзикл, комікс, комп'ютерна гра тощо як «нове» життя літературного твору.
- 2) Визначення теоретичних понять: автор, тема, ідея, проблема, проблематика твору, композиція, елементи композиції, сюжет, фабула, персонаж, герой... (за Літературознавчим словником-довідником).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 3. Підручники і довідкова література для дітей в сучасній Україні.

- 1) Підручники для читання у закладах дошкільної освіти й у початковій школі. Загальний огляд. Хрестоматії для читання дітям дошкільного віку.
- 2) Довідкова література для дітей (принести зразки, проаналізувати журнали, довідкову літературу для дітей). Періодика для дітей (принести зразки, проаналізувати журнали, довідкову літературу для дітей).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 4. Дитяча література рідного краю. Література діаспори для дітей.

- 1) Література рідного краю для дітей (творчість Андрія Чайковського, Ігора Калинця, Івана Филипчак, Дмитра Бандрівського, Юрія Шкрумеляка, Ніни Бічуї).
- 2) Письменники української діаспори для дітей (творчість Віри Вовк, Лесі Храпливої, Антона Лотоцького, Ірини Дибко).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 5. Фольклор для дітей: жанри фольклору.

- 1) Визначення теоретичних понять: фольклор та його жанри (пісня, прислів'я, приказка, загадка, анекдот, скоромовка, легенда, переказ, притча, літопис, лірика, байка, казка) (за Літературознавчим словником-довідником).
- 2) Жанровий аналіз фольклорних творів (за хрестоматією. – К., 1992. – С.6 – 34). Виразне читання. Складання плану твору.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 6. Український фольклор для дітей. Література Київської Русі.

- 1) Виразне читання, інсценізація, методичне опрацювання української народної казки (на вибір).
- 2) Оглядовий аналіз творів української літератури XI-XVIII ст., які увійшли до дитячого читання (“Повість Минулих літ”, Лазар Баранович “Про сонце”, “Усім весна бува красна”, “Один багатий, на другому лати”, Климентій Зиновій “Про зайців”, “Про женців”, Самійло Величко “Літопис” (уривок), Григорій Сковорода “Гей, поля, поля зелені”, “Годинникові колеса”, “Дві курки”).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 7. Нова українська література для дітей (XIX – початок XX ст.).

- 1) Орієнтуючись на схему лекційного матеріалу, використати додаткову літературу і опрацювати творчі біографії письменників, чиї твори презентують нову українську літературу для дітей (XIX – початок XX ст.).

- 2) Прочитати, зробити жанрово-композиційний аналіз творів, вміти переказувати, підготуватися до виразного (в т.ч. рольового) читання із коментуванням таких творів: Марко Вовчок “Два сини”; Іван Франко. Казки із збірки “Коли ще звірі говорили”; Борис Грінченко “Украла”, “Олеся”; Олена Пчілка “Журавель та Чапля”, “Збентежена вечеря”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 8. Нова українська література для дітей (XIX – початок XX ст.)

- 1) Орієнтуючись на схему лекційного матеріалу, використати додаткову літературу і опрацювати творчі біографії письменників, чиї твори презентують нову українську літературу для дітей (XIX – початок XX ст.).
- 2) Прочитати, зробити жанрово-композиційний аналіз творів, вміти переказувати, підготуватися до виразного (в т.ч. рольового) читання із коментуванням таких творів: Михайло Коцюбинський “Ялинка”; Леся Українка “Казка про Оха-чудотворця”, “Біда навчить”; Володимир Винниченко “Федько-халамидник”, “Бабусин подарунок”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 9. Новітня українська література для дітей (I половина XX ст.)

- 1) Користуючись лекційним матеріалом і запропонованою додатковою літературою, опрацювати творчі біографії письменників I половини XX століття. Проаналізувати їх внесок у розвиток дитячої літератури.
- 2) Прочитати, зробити жанрово-композиційний аналіз, відпрацювати навички усного переказу, підготуватися до виразного читання із літературно-методичним коментуванням таких творів: Степан Васильченко “Свекор”; Остап Вишня “Перший диктант”; Олесь Донченко “Скрипка”; Оксана Іваненко “Вербова гілка”; Степан Васильченко “Крилаті слова”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 10. Новітня українська література для дітей (I половина XX ст.)

- 1) Користуючись лекційним матеріалом і запропонованою додатковою літературою, опрацювати творчі біографії письменників I половини XX століття. Проаналізувати їх внесок у розвиток дитячої літератури.
- 2) Прочитати, зробити жанрово-композиційний аналіз, відпрацювати навички усного переказу, підготуватися до виразного читання із літературно-методичним коментуванням таких творів: Павло Тичина “Дударик”; Максим Рильський “Хлопчик»; Наталя Забіла “Троянові діти”; Микола Трублаїні “Пустуни на пароплаві”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 11. Новітня українська література для дітей (II половина XX ст.)

- 1) За матеріалом лекцій та додатковою літературою опрацювати творчі біографії письменників II половини XX століття.
- 2) Прочитати, зробити жанрово-композиційний аналіз, відпрацювати навички усного переказу творів: Михайло Стельмах “Гуси-лебеді летять...” або “Щедрий вечір”; Всеволод Нестайко “Тореадори з Васюківки”; Віктор Близнець “Страх”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 12. Новітня українська література для дітей (II половина XX ст.)

- 1) За матеріалом лекцій та додатковою літературою опрацювати творчі біографії письменників II половини XX століття.
- 2) Прочитати, зробити жанрово-композиційний аналіз, відпрацювати навички усного переказу творів: Василь Сухомлинський. Оповідання. Казки; Василь Симоненко. Казки. Байки; Микола Вінграновський “Літньої ночі”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 13. Сучасна українська дитяча література: 2000 – 2020

- 1) Творчість сучасних дитячих письменників: Оксана Луцківська «Паперова царівна»; Катерина Міхаліцина «Про драконів і щастя»; Сашко Дерманський «Казки про дракона Омелька»; Лариса Ніцой «Страшне страховисько»; Лариса Денисенко «Майя та її мами»; Катерина Бабкіна «Шапочка і кит»; Ольга Купріян «Солоні поцілунки»; Сергій Гридін «Не-ангел» та ін.
- 2) Проаналізувати основні здобутки української дитячої літератури: розмаїття жанрів, стилів, багатство персонажів. Виразне, рольове та інсценізоване читання окремих розглянутих творів (2-3 різножанрові твори чи їх уривки).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 14. Світова дитяча література. Перекладна дитяча книга XVIII ст. Казковий світ Шарля Перро

- 1) Орієнтуючись на лекційний матеріал, використовуючи додаткову літературу, опрацювати творчі біографії письменників, які презентують перекладну дитячу книгу XVIII ст. (Даніель Дефо «Робінзон Крузо», Джонатан Свіфт «Мандрі Гуллівера»). Пояснити, в чому полягають особливості сприйняття світової літератури XVIII ст., які форми адаптації художнього матеріалу найбільш придатні у практичному вимірі.
- 2) Аналіз творчості Шарля Перро (прочитати не менше 3-х казок, порівнюючи тематику і проблематику).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 15. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст.

- 1) Орієнтуючись на лекційний матеріал, використовуючи додаткову літературу, опрацювати творчі біографії письменників, які презентують перекладну дитячу книгу I пол. XIX ст.
- 2) Жанрово-композиційний аналіз таких творів: Натаніель Готорн «Мідас і Золотий Дотик»; «Чарівна лампа Алладіна»; «Синдбад-мореплавець»; Рудольф Еріх Распе «Пригоди барона Мюнхгаузена»; Ернест Гофман «Лускунчик», «Крихітка Цахес».
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 16. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст. Модуль 1.

- 1) Орієнтуючись на лекційний матеріал, використовуючи додаткову літературу, опрацювати творчі біографії письменників, які презентують перекладну дитячу книгу I пол. XIX ст.
- 2) Жанрово-композиційний аналіз таких творів: Вільгельм Гауф «Холодне серце»; Ганс Крістіан Андерсен «Снігова королева»; Оскар Уальд «Щасливий принц»; Вальтер Скотт «Айвенго»; Едгар По «Чорний кіт»; казки Жорж Санд (не менше 3-х казок).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 17. Перекладна дитяча книга I половини XIX ст.

- 1) Орієнтуючись на лекційний матеріал, використовуючи додаткову літературу, опрацювати творчі біографії письменників, які презентують перекладну дитячу книгу I пол. XIX ст.
- 2) Виразне читання із літературно-методичним коментуванням та елементами інсценування таких творів: «Тисяча і одна ніч» (3 казки); Брати Грімм. Казки; Вільгельм Гауф «Маленький Мук»; Ганс Крістіан Андерсен. Казки (3 за вибором).
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 18. Перекладна дитяча книга II половини XIX ст.

- 1) Специфіка становлення та розвитку дитячої книги кінця XIX – поч. XX століття. Життєвий шлях і творчість письменників кінця XIX – поч. XX століття.
- 2) Зробити цілісний аналіз одного із збірників казок (світова література). Виразне читання із коментуванням творів: Чарлз Діккенс «Різдяна пісня в прозі»; Віктор Гюго «Козетта»; Жуль Верн. Один із романів.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 19. Перекладна дитяча книга II половини XIX ст.

- 1) Специфіка становлення та розвитку дитячої книги кінця XIX – поч. XX століття. Життєвий шлях і творчість письменників кінця XIX – поч. XX століття.
- 2) Виразне читання із коментуванням творів: Марк Твен «Пригоди Тома Сойера і Геккльберрі Фінна»; Дж. Р. Кіплінг «Мауглі».
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 20. Світова дитяча література I половини XX ст.

- 1) Специфіка становлення та розвитку дитячої книги кінця XIX – поч. XX століття.
- 2) Життєвий шлях і творчість письменників кінця XIX – поч. XX століття. Переказування із коментуванням таких творів: Герберт Веллс “Чарівна крамниця”; Карло Колоді “Пригоди Піноккіо”; Сельма Лагерлеф “Чарівна подорож Нільса Гольгерсона з дикими гусьми”; Льюїс Керрол “Аліса в країні чудес”, “Аліса в Задзеркаллі”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 21. Світова дитяча література I половини XX ст.

- 1) Життєвий шлях і творчість письменників кінця поч. XX століття.
- 2) Переказування із коментуванням таких творів: Оскар Вайльд “Зоряний хлопчик”; Ернест Сетон-Томпсон “Лобо”; Корній Чуковський “Лікар Айболить”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 22. Світова дитяча література I половини XX ст.

- 1) Життєвий шлях і творчість письменників поч. XX століття.
- 2) Виразне читання, переказування із коментуванням таких творів: Анатолій Волков “Чарівник Смарагдового міста”; Джоель Харріс. Казки про Братика Кролика і Братика Лиса.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 23. Світова дитяча література I половини XX ст.

- 1) Життєвий шлях і творчість письменників поч. XX століття.
- 2) Виразне читання, переказування із коментуванням таких творів: Джеймс Кервуд “Казан”; Еріх Кестнер “Еміль і детективи”, Джонні Родарі «Пригоди Чипполіно». Читання, переказування та інсценування казок: “Троє поросят”, “Троє ведмедів”.
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 24. Світова дитяча література II половини XX ст.

- 1) За матеріалом лекції та запропонованою додатковою літературою опрацювати творчі біографії письменників II половини XX ст.
- 2) Зробити жанрово-композиційний і методичний аналіз таких творів: Джанні Родарі “Планета Новорічних ялинок”; Антуан де Сент-Екзюпері “Маленький принц”; Джеймс Метью Баррі «Пітер Пен і Венді».
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 25. Світова дитяча література II половини XX ст.

- 1) За матеріалом лекції та запропонованою додатковою літературою опрацювати творчі біографії письменників II половини XX ст.
- 2) Зробити жанрово-композиційний і методичний аналіз таких творів: Алан Александр Мілн “Вінні-Пух і всі-всі-всі”; Астрід Ліндгрєн “Малюк і Карлсон”; Фелікс Зальтен «Бембі»; Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика».
- 3) Методика виразного читання.

Заняття 26. Світова дитяча література II половини XX ст.

- 1) За матеріалом лекції та запропонованою додатковою літературою опрацювати творчі біографії письменників II половини XX ст.

2) Зробити жанрово-композиційний і методичний аналіз таких творів: Астрід Анна Емілія Ліндгрєн «Брати Лев'яче серце», «Міо, мій Міо»; Памела Ліндон Треверс «Мері Поппінс»; Карел Чапек «Казки».

3) Методика виразного читання.

Заняття 27. Світова дитяча література II половини ХХ ст.

1) За матеріалом лекції та запропонованою додатковою літературою опрацювати творчі біографії письменників II половини ХХ ст.

2) Зробити жанрово-композиційний і методичний аналіз таких творів: Даніель Пеннак «Око вовка»; Юстейн Гордер «У дзеркалі, у загадці», «Помаранчева дівчинка».

3) Методика виразного читання.

Заняття 28. Сучасна світова дитяча література.

1) Творчі біографії письменників сучасної світової дитячої літератури.

2) Цілісний аналіз літературних творів:

Джоан К. Роллінг. Серія книг про Гаррі Поттера. Проблеми інтерпретації, сприйняття і критики. Туве Янсон «Комета прилітає», «Капелюх чарівника», «Зима-чарівниця».

3) Методика виразного читання.

Заняття 29. Сучасна світова дитяча література.

1) Творчі біографії письменників сучасної світової дитячої літератури.

2) Цілісний аналіз літературних творів: Крістіне Нестлінгер «Конрад, або Дитина з бляшанки»; Гагеруп Клаус «Дівчинка, яка рятувала книжки»; Маркус Зузак «Крадійка книжок».

3) Методика виразного читання.

Заняття 30. Сучасна світова дитяча література.

1) Творчі біографії письменників сучасної світової дитячої літератури.

2) Цілісний аналіз літературних творів: Пауль Маар «Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу»; Йоанна Ягелло «Кава з кардамоном», «Шоколад із чилі».

3) Методика виразного читання.

Заняття 31. Сучасна світова дитяча література.

1) Творчі біографії письменників сучасної світової дитячої літератури.

2) Цілісний аналіз літературних творів: Річард Бах «Чайка Джонатан Лівінгстон»; Марина Аромштам «Коли відпочивають янголи»; Ерік Вольф Сігел «Історія одного кохання».

3) Методика виразного читання.

Заняття 32. Сучасна світова дитяча література. Підсумок. Модуль 2.

1) Творчі біографії письменників сучасної світової дитячої літератури.

2) Цілісний аналіз літературних творів: Джон Майкл Грін «Провина зірок», Анна Гавальда «35 кіло надії».

3) Методика виразного читання.

***ПІДГОТОВКА ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ передбачає:**

1) Виконання трьох зазначених завдань (відповідно до теми заняття і дати його проведення): читання й опрацювання творчих біографій зазначених авторів і їхніх творів.

2) Виконання у *робочому зошиті* конспекту до кожного з наведених у переліку практичних занять (за орієнтовним зразком).

3) Підготовка студента до усного опитування і письмового тестування за змістом заняття.

ЗРАЗОК КОНСПЕКТУ

Дата проведення: напр. 3.10.2020

Заняття 5. Новітня українська література для дітей (I половина XX ст.)

- 1)
- 2)
- 3)

Розписуємо чіткі, логічні й аргументовані відповіді на поставлені запитання.

- Якщо необхідно вписати визначення термінів, аналіз змістових ліній тощо – користуємося джерелами (словники, довідники, програмні документи).
- Якщо необхідно підготувати творчу біографію конкретного автора, то:
 - 1) зазначаємо звідки письменник (представник якої національної літератури, окремо можна вказати уродженцем якої країни він є (якщо емігрант тощо), а також мову його творів);
 - 2) знаходимо 10 ключових фактів-цікавинок його творчої біографії (напр., є ще відомим художником чи музикантом..., дебютував твором..., отримав літературні нагороди..., брав участь у важливих суспільно-політичних подіях тощо). Складати громіздкі хронологічні таблиці, детально писати про його важке дитинство, або те, як звали його бабусю не треба.
 - 3) Обов'язково вказуємо твори і їх жанри (не менше 5-6 назв). Якщо автор(ка) переважно писав(ла) для дорослої аудиторії, то зазначаємо лише ті твори, які були створені для чи про дітей.

Напр.:

Леся Українка. Твори : поезія («Конвалія», «Вишеньки», «На зеленому горбочку», «Мамо, іде вже зима», «Тішся, дитино, поки ще маленька», «Як дитиною бувало»), проза («Метелик», «Біда навчить», «Лелія»).

- Якщо необхідно проаналізувати твір, то: читаємо (за потреби – перечитуємо), обдумуємо, робимо висновки і пишемо:
 - ❖ Назва твору
 - ❖ Тема твору (центральна) і додаткові підтеми (те, що в основі – подія, випадок тощо; і те, що «впливає» з цієї центральної теми) = тематика
 - ❖ Ідея твору (будуємо фрази зі словами *пояснити, проаналізувати, закликати, визначити, спонукати, застерегти тощо*, а НЕ лише *«Автор хотів показати, що...»*, бо автор – не екран, аби тільки демонструвати, автор бере активну участь у формуванні ідей свого твору!)
 - ❖ Проблематика (сукупність проблем, які автор порушує у творі; питання, на які намагається знайти відповіді автор через своїх персонажів-діячів твору)
 - ❖ Персонажі: (імена, їхні описові характеристики тощо)
 - ❖ Фабула (лаконічно) (не треба розписувати на кілька сторінок сюжет)
 - ❖ Коротко про композицію твору (з чого «складено» твір, з кількох частин, розділів, новел тощо)
 - ❖ Образи-символи, художні деталі, вражаючі епізоди – на вибір... = те, чим надовго запам'ятається твір.
 - ❖ Дидактичне значення (чого навчає, що формує тощо).

ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА
(підручники, посібники, хрестоматії, словники, енциклопедії):

1. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник / Тетяна Качак. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 352 с.
2. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей: підручник / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – К.: Академвидав, 2014. – 416 с.
3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Дитяча література з методикою навчання літературного читання. Методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2017.
4. Качак Т. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти / Т. Качак // «Бібліотечка «ДИВОСЛОВА». – 2015. - № 4. – 64 с.
5. Мацевко-Бекерська Л.В. Дитяча література та практикум виразного читання: Методичні рекомендації до практичних та семінарських занять. – Львів, Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2005.
6. Мацевко-Бекерська Л.В. Урок читання у початковій школі: Навчально-методичний посібник. – Львів, 2004.
7. Рідне слово. Українська дитяча література: хрестоматія у 2-х книгах. Кн. 1 / Ред. О. І. Цибульська. – К.: Либідь, 1999. – 400 с.
8. Рідне слово. Українська дитяча література: хрестоматія у 2-х книгах. Кн. 2 / Ред. О. І. Цибульська, А. І. Мовчун, М. Ф. Черній – К.: Либідь, 1999. – 552 с.
9. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2-х т. Т. 1: А – К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
10. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006, – 864 с.
11. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література / Л. М. Кіліченко. – К.: Вища школа, 1988. – 263 с.
12. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / [авт.-укладач. Ю.Ковалів]. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
13. Українська дитяча література: Хрестоматія / Вступна ст. та упорядкув. Л.П.Козачок. 2-ге вид., стер. – К.: Вища шк. 2002. – 519 с.
14. Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч.: Навч. посібник / Упоряд.: І.А.Луценко, А.М.Подолінний, Б.Й.Чайковський. – К.: Вища школа, 1992.
15. Українська дитяча література: Хрестоматія / Упоряд. Л.П.Козачок.- К.:Вища школа,2002.

Хрестоматії і методичні матеріали у початковому процесі ЗДО

1. Богданець-Білокаленко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навч.посібник для роботи з дітьми у дошкільн. навч. закладах/ Упор. Н.І. Богданець-Білокаленко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 728 с.
2. Богуш А., Гавриш Н., Котик Л. Методика організації художньо-мовленнєвої творчості та художньо-мовленнєвої діяльності в ДНЗ. К., 2007. 336 с.
3. Закувала зозуленька. Антологія української народнопоетичної творчості. К.: Веселка, 1998. 334 с.
4. Зарубіжна література для дітей : хрестоматія / упоряд.: А.І. Мовчун [та ін.]. К.: Арій, 2011. 592 с.
5. Калинова сопілка. Антологія української народної прозової творчості. К.: Веселка, 1998. – 345 с.
6. Рідне слово. Хрестоматія дитячої літератури. У 2-х книгах. /Упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна. К.: Арій, 2007.
7. Хрестоматія для читання. Твори для дітей 5 року життя / уклад. А. А. Ємець, О. М. Коваленко, О. В. Шапка. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 256 с.: іл.

+ тексти творів відповідних авторів (користуємося онлайн-бібліотеками, інтернет-ресурсами)

Онлайн-бібліотеки:

- Бібліотека української літератури “УкрЛіб”: <http://www.ukrlib.com.ua/>
- Українська електронна бібліотека “Libruk”: <https://libruk.com.ua/>
- Книжкове братерство “Флібуста”: <http://flibusta.is/stat/lang/uk>
- Електронна бібліотека “Українська література”: <http://ukrclassic.com.ua>
- Відкрита книга: <https://sites.google.com/site/openbookclassic/home>
- Українська та зарубіжна література українською мовою “Shift Library CMS”: <http://lib.shiftcms.net/>
- Електронна бібліотека Національної бібліотеки України для дітей: <http://www.chl.kiev.ua/elibrary/>
- Дитяча публічна онлайн-бібліотека “Читанка”: <http://chytanka.com.ua/>
- Публічна електронна бібліотека української художньої літератури “УКРЛІТ.ORG”: <http://ukrlit.org/>

Додаток 1.

Виразне читання

I. Необхідною умовою досягнення високої професійної майстерності педагога є оволодіння основами теорії і практики мистецтва слова, ораторського мистецтва та виразного читання. Ефективність здобуття освіти учнями на пряму залежить від того, наскільки слово учителя або читаний ним текст спонукатиме учнів до активної діяльності, критичного мислення, розуміння і поцінування ними змісту і значення слова.

„Майстерність мовлення, виразного читання, – зазначає І. Олійник, – необхідні вчителю не тільки тому, що за самою специфікою його роботи доводиться багато говорити, читати, а й тому, що виразне слово допомагає ефективно застосовувати методи педагогічного впливу на учнів, розвивати їхню пізнавальну діяльність”. [С.5] Учителеві необхідно розуміти певну відмінність між художнім та виразним читанням.

Художнє читання – засіб пропаганди кращих зразків художньої літератури, засіб культурного, духовно-естетичного виховання, який розуміється у сценічних умовах.

Виразне читання – один із головних засобів впливу на всебічний гармонійний розвиток дитини через художні твори різних жанрів, інших джерел писемності і безпосереднє слово вчителя.

Виразне читання – це не менше мистецтво виконання художнього тексту, а й предмет навчання цього мистецтва. Мету цього навчання визначила проф. О.Ісаєва: „формування естетично розвиненого читача, здатного відчувати художнє слово, уміння насолоджуватися прочитаним” [С.21]

II. Зміст мовлення вчителя диктується змістом уроку, його метою і завданнями і виявляється у: слові вчителя, бесіді, поясненнях, відповідях на запитання, безпосереднім читанням з книжки чи напам'ять, тощо.

Кожен вчитель, при чому незалежно від спеціальності, має досконало оволодіти основами теорії виразного читання:

Добре володіти технікою мовлення у єдності усіх її елементів (керування диханням у процесі мовлення, читання, володіння правильною і чіткою дикцією, силою, чистотою і висотою голос, орфоепічними правилами вимови).

Досконало знати положення, зміст і значення засобів логіко-емоційної виразності і читання (мовні такти, паузи, логічні наголоси, мелодика, темп, емоційне забарвлення тексту) і вміло користуватися ними. Для цього необхідно знати послідовність застосування засобів логіко-емоційної виразності тексту; способи членування тексту на мовні такти, шляхи визначення логічних і основних наголосів у єдності з мелодикою і темпом; способи визначення емоційної функції наголошуваних слів.

Знати принципи застосування позамовних засобів виразності у процесі мовлення та читання (поза, жести, міміка).

Знати особливості читання і переказу творів різних жанрів.

Уміти підготувати художній твір до читання й аналізу.

III. Процес підготовки вчителя до виразного читання може проходити у такій послідовності:

Сприйняття тексту. Відчуття естетичного задоволення від прочитаного через уяву і почуття.

Аналіз тексту. Розмірковування над твором, відтворення в уяві створених автором картин, перечитування окремих епізодів, зіставлення своїх міркувань з висновками дослідників.

Визначення виконавських задач, значень засобів логіко-емоційної виразності читання; шліфування своєї манери читання.

Тренування в декламації.

Визначення і уточнення запитань, що потребують пояснення і уточнення.

IV. Підготовка учнів до виразного читання

Можна запропонувати таку послідовність роботи:

- Вступне слово (бесіда). Коментар (історичний, біографічний, лексичний).
- Зразок читання (вчителем, підготовленим учнем, прослухування запису).
- Читання учнями тексту („мовчки”). Сприяє заглибленню в текст, відчуттю звучання, підготовки до аналізу.
- Запис всього тексту або уривка у робочий зошит (через рядок, залишаючи місце для позначок).
- Поділ тексту на частини. Сприяє акцентуванню уваги до композиції твору чи окремої його частини, підготовці до наступного читання кожної частини зокрема.

- Читання окремих частин тексту. Включає коментар до тексту, вправи у вимові важких слів, словосполучень, зворотів, обговорення інтонації, техніки мовлення (дихання, голос, дикція, орфоепія), логіки читання та емоційно-образної виразності.
- Прийоми навчання виразного читання Урахування інтонаційного забарвлення, кожного розділового знаку.
- Прийом показу (як наочна ілюстрація для виклику в уяві образних картин, бажання прочитати твір).
- Прийом зіставлення (спонукає до обговорення і вибору правильної інтонації, запобігає помилкам тощо).
- Прийом усного малювання (сприяє розвитку творчої уяви, допомагає розумінню образів).
- Бесіда (сприяє розумінню змісту твору, визначенню позиції автора, підбору правильної інтонації).
- Хорове читання (позбавляє сором'язливості, невпевненості тощо).
- Читання в особах (пошук варіантів виконання, прояв здібностей).
- Аналіз досягнень і недоліків у техніці мовлення, емоційно-образній виразності (конкретні, доброзичливі зауваження).
- Уважне слухання (зіставлення свого виконання з інтонаційною редакцією артиста).

VI. Вимоги до виразного читання

- Відтворення емоційної насиченості твору.
- Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту твору.
- Уміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.
- Уміння складати партитуру художнього тексту.
- Партитура художнього тексту – графічне відтворення звучання художнього твору.
- У партитурі позначають паузи, наголоси, підвищення і зниження тону, інтонаційні переломи тощо. Партитура допомагає запобігти можливим помилкам у процесі читання твору.

Основні партитурні знаки:	
/	словесний наголос
—	логічний наголос
---	наголос послаблений
/	пауза
//	пауза середня
///	довга пауза
...	уповільнення вимови
	підвищення тону
	зниження тону
	рівний тон
[:]	заміна авторських розділових знаків

VII. Пам'ятки

Пам'ятка виразного читання віршованого твору.

1. Вдумливо прочитайте вірш.
2. З'ясуйте лексичне значення незрозумілих слів.
3. З урахуванням змісту та ідеї твору визначте настрій, з яким будете читати твір.
4. У кожному рядку визначте основне за смыслом слово, на яке падає логічний наголос (його необхідно інтонаційно виділяти).
5. Позначте олівцем паузи (короткі, середні, довгі); позначте стрілками тон читання. Прочитайте кілька разів вірш із дотриманням усіх позначок.
6. Читаючи вірш, уявляйте картини, які виникають у вашій уяві, намагайтеся запам'ятати їхню послідовність.
7. Вивчіть вірш напам'ять, прочитайте його комусь із знайомих, врахуйте їхні побажання та зауваження.

Пам'ятка декламатору

1. До читання повторіть напам'ять про себе текст.
2. Перед декламуванням займіть зручну й правильну позу (з урахуванням принципів позамовних засобів).
3. Назвіть автора й твір, який будете читати.
4. Під час декламування вміло використовуйте пластику і міміку.
5. Не поспішайте під час читання, регулюйте своє дихання, набираючи повітря рівними частинами під час пауз.
6. Намагайтеся відповідним темпом і настроєм передати картини, що виникають у вашій уяві під час читання твору.
7. Пам'ятайте, не варто надто голосно читати твір, оскільки майстерність у читанні визначається насамперед темпом, інтонацією, дотриманням пауз, використанням позамовних засобів.

Ісаєва О.О. Організація читацької діяльності школярів /О.О.Ісаєва. – К.: Ленвіт, 2001 – 170с.

Олійник Г.А. Виразне читання /Г.А.Олійник, – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001.- 224с.

Джерело: <http://svitlit.ippo.kubg.edu.ua/?p=27>